

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างกฎกระทรวง ฉบับที่ .. (พ.ศ. ....)
ออกตามความในพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒

หลักการ

ปรับปรุงแก้ไขการกำหนดอัตราความเร็วสำหรับการขับรถในทาง โดยกำหนดเกณฑ์ตามเขตพื้นที่ ลักษณะทางเดินรถ และประเภทของยานพาหนะ

เหตุผล

โดยที่กฎกระทรวงฉบับที่ ๖ (พ.ศ.๒๕๒๒) และกฎกระทรวงฉบับที่ ๑๐ (พ.ศ.๒๕๒๔) ซึ่งกำหนดอัตราความเร็วสำหรับการขับรถในทางได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานานแล้ว บทบัญญัติบางประการไม่เหมาะสมกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน สมควรปรับปรุงแก้ไขการกำหนดอัตราความเร็วสำหรับการขับรถในทางเสียใหม่ ให้มีความเหมาะสมกับสภาพการจราจรและสอดคล้องกับมาตรฐานสากล โดยคำนึงถึงปัจจัยด้านพื้นที่ ลักษณะทางเดินรถ และประเภทของยานพาหนะ ตลอดจนความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนผู้ใช้ทาง เพื่อให้เกิดความสะดวกและความปลอดภัยในการจราจรทางบก จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

ร่าง

กฎกระทรวง

ฉบับที่ .. (พ.ศ. ....)

ออกตามความในพระราชบัญญัติจราจรทางบก

พ.ศ. ๒๕๒๒

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติจราจรทางบก (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๖๒ และมาตรา ๖๗ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ นายกรัฐมนตรีจึงออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ กฎกระทรวงนี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดสองร้อยสี่สิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๒ ให้ยกเลิก

(๑) กฎกระทรวงฉบับที่ ๖ (พ.ศ. ๒๕๒๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒

(๒) กฎกระทรวงฉบับที่ ๑๐ (พ.ศ. ๒๕๒๔) ออกตามความในพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒

ข้อ ๓ ในกฎกระทรวงนี้

“เขตชุมชน” หมายความว่า

(๑) บริเวณที่มีบ้านเรือน อาคาร ที่อยู่อาศัย อย่างหนาแน่น หรือมีการพัฒนาของพื้นที่ข้างเขตทาง หรือสถาบันการศึกษาหรือสถานพยาบาล หรือ

(๒) บริเวณที่มีการสัญจรของประชาชนในพื้นที่จำนวนมาก เช่น การเข้าออกจากตรอก ซอก ซอย หรือทางเชื่อม การข้ามทาง การจอดรถ การใช้รถจักรยานโดยที่ไม่มีพื้นที่หรืออุปกรณ์กัน หรือ

(๓) บริเวณที่มีกิจกรรมที่ทำให้ประชาชนมาชุมนุมกันเป็นจำนวนมากข้างเขตทาง เช่น ตลาดนัด ตลาดชุมชนท้องถิ่น หรือย่านการค้า เป็นต้น หรือ

(๔) บริเวณ หรือ สถานที่อื่นใดซึ่งหัวหน้าเจ้าพนักงานจราจรผู้รับผิดชอบพื้นที่ประกาศกำหนด

“เกาะกลางถนน” หมายความว่า เกาะกลางที่แบ่งทางเดินรถทางกายภาพระหว่างสองทิศทางที่สวนกันอย่างชัดเจนและมีความมั่นคงแข็งแรง ได้แก่ เกาะกลางถนนแบบยก (Raised Median) เกาะกลางถนนแบบกดเป็นร่อง (Depressed Median) และ เกาะกลางถนนแบบเป็นราวกันอันตรายหรือกำแพงกันแบบถาวร (Barrier Median) แต่ไม่รวมถึงเกาะสี่หรือเกาะกลางที่ตีเส้น

“ทางพิเศษ” หมายความว่า ทางพิเศษตามกฎหมายว่าด้วยการทางพิเศษแห่งประเทศไทย

“เครื่องหมายจราจร” หมายความว่า ความรวมถึง เครื่องหมายจราจรตามกฎหมายว่าด้วยทางหลวงด้วย

ข้อ ๔ ในกรณีปกติ ให้กำหนดความเร็วขั้นสูงสำหรับการขับรถในทางเดินรถ ดังต่อไปนี้

(๑) ทางเดินรถที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร เขตเมืองพัทยา หรือเขตชุมชน ให้ขับรถแต่ละประเภทในทางเดินรถโดยใช้ความเร็วไม่เกิน ดังนี้

- (ก) รถบรรทุกที่มีน้ำหนักตัวรถเกิน ๒,๒๐๐ กิโลกรัม รถบรรทุกคนโดยสารที่ใช้บรรทุกคนโดยสารเกินสิบห้าคน รถโรงเรียน หรือรถรับส่งนักเรียน ให้ขับโดยใช้ความเร็วไม่เกินชั่วโมงละ ๖๐ กิโลเมตร
- (ข) รถในขณะที่กำลังจอดอื่น รถยนต์สี่ล้อเล็ก หรือรถยนต์สามล้อ ให้ขับโดยใช้ความเร็วไม่เกินชั่วโมงละ ๔๕ กิโลเมตร
- (ค) รถจักรยานยนต์ให้ขับโดยใช้ความเร็วไม่เกินชั่วโมงละ ๖๐ กิโลเมตร
- (ง) รถยนต์อื่นนอกจาก (ก) และ (ข) หรือรถจักรยานยนต์ที่มีกำลังเครื่องยนต์ตั้งแต่สามสิบกิโลวัตต์ขึ้นไป หรือมีขนาดความจุของกระบอกสูบรวมกันตั้งแต่สี่ร้อยลูกบาศก์เซนติเมตรขึ้นไป ให้ขับโดยใช้ความเร็วไม่เกินชั่วโมงละ ๘๐ กิโลเมตร

(๒) ทางเดินรถที่อยู่นอกเขตกรุงเทพมหานคร เขตเมืองพัทยา หรือเขตชุมชน ให้ขับรถแต่ละประเภทในทางเดินรถโดยใช้ความเร็วไม่เกิน ดังนี้

- (ก) รถบรรทุกที่มีน้ำหนักตัวรถเกิน ๒,๒๐๐ กิโลกรัม รถบรรทุกคนโดยสารที่ใช้บรรทุกคนโดยสารเกินสิบห้าคน ให้ขับโดยใช้ความเร็วไม่เกินชั่วโมงละ ๘๐ กิโลเมตร
- (ข) รถโรงเรียน หรือรถรับส่งนักเรียน ให้ขับโดยใช้ความเร็วไม่เกินชั่วโมงละ ๗๐ กิโลเมตร
- (ค) รถในขณะที่กำลังจอดอื่น รถยนต์สี่ล้อเล็ก หรือรถยนต์สามล้อ ให้ขับโดยใช้ความเร็วไม่เกินชั่วโมงละ ๕๕ กิโลเมตร
- (ง) รถจักรยานยนต์ ให้ขับโดยใช้ความเร็วไม่เกินชั่วโมงละ ๗๐ กิโลเมตร

(จ) รถยนต์อื่นนอกจาก (ก),(ข) และ (ค) หรือรถจักรยานยนต์ที่มีกำลังเครื่องยนต์ตั้งแต่สามสิบกิโลวัตต์ขึ้นไป หรือมีขนาดความจุของกระบอกสูบรวมกันตั้งแต่สี่ร้อยลูกบาศก์เซนติเมตรขึ้นไป ให้ขับโดยใช้ความเร็วไม่เกินชั่วโมงละ ๙๐ กิโลเมตร

(๓) ทางเดินรถที่จัดแบ่งช่องเดินรถในทิศทางเดียวกันไว้อย่างน้อยสองช่องเดินรถและมีเกาะกลางถนนให้ขับรถแต่ละประเภทในทางเดินรถโดยใช้ความเร็วไม่เกิน ดังนี้

(ก) รถบรรทุกที่มีน้ำหนักตัวรถเกิน ๒,๒๐๐ กิโลกรัม รถบรรทุกคนโดยสารที่ใช้บรรทุกคนโดยสารเกินสิบก้าคน ให้ขับโดยใช้ความเร็วไม่เกินชั่วโมงละ ๙๐ กิโลเมตร

(ข) รถโรงเรียน หรือรถรับส่งนักเรียน ให้ขับโดยใช้ความเร็วไม่เกินชั่วโมงละ ๘๐ กิโลเมตร

(ค) รถในขณะที่กำลังจอดอื่น รถยนต์สี่ล้อเล็ก หรือรถยนต์สามล้อ ให้ขับโดยใช้ความเร็วไม่เกินชั่วโมงละ ๖๕ กิโลเมตร

(ง) รถจักรยานยนต์ให้ขับโดยใช้ความเร็วไม่เกินชั่วโมงละ ๘๐ กิโลเมตร

(จ) รถยนต์อื่นนอกจาก (ก),(ข) และ (ค) หรือรถจักรยานยนต์ที่มีกำลังเครื่องยนต์ตั้งแต่สามสิบกิโลวัตต์ขึ้นไป หรือมีขนาดความจุของกระบอกสูบรวมกันตั้งแต่สี่ร้อยลูกบาศก์เซนติเมตรขึ้นไป ให้ขับโดยใช้ความเร็วไม่เกินชั่วโมงละ ๑๐๐ กิโลเมตร

สำหรับการขับรถในทางเดินรถตามวรรคหนึ่ง ในกรณี que เข้าเขตกรุงเทพมหานคร เขตเมืองพัทยา หรือเขตชุมชน ให้ขับรถแต่ละประเภทโดยใช้ความเร็วไม่เกินตามที่กำหนดใน (๑)

สำหรับการขับรถในช่องเดินรถที่เป็นทางขนาน (Frontage Road) ในทางเดินรถตามวรรคหนึ่ง ให้ขับรถแต่ละประเภทในช่องเดินรถนั้นโดยใช้ความเร็วไม่เกินตามที่กำหนดใน (๑) แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ให้แสดงเครื่องหมายจราจรกำหนดอัตราความเร็วตาม (๑) ในทางในระยะเพียงพอที่ผู้ขับจะสามารถลดความเร็วเพื่อปฏิบัติตามได้

กรณีที่กรมทางหลวงมีอำนาจกำหนดอัตราความเร็วของการขับรถในทางเดินรถตามวรรคหนึ่ง ให้อัตราความเร็วของการขับรถในทางเดินรถนั้นเป็นไปตามที่กรมทางหลวงกำหนด

(๔) ทางเดินรถที่เป็นทางพิเศษให้ขับรถแต่ละประเภทในทางเดินรถโดยใช้ความเร็วไม่เกินดังนี้

(ก) รถบรรทุกที่มีน้ำหนักตัวรถเกิน ๒,๒๐๐ กิโลกรัม รถบรรทุกคนโดยสารที่ใช้บรรทุกคนโดยสารเกินสิบก้าคน รถโรงเรียน หรือรถรับส่งนักเรียน ในกรณีเป็นทางที่จัดสร้างขึ้นในระดับเหนือหรือใต้พื้นดินหรือพื้นน้ำให้ขับโดยใช้ความเร็วไม่

เกินชั่วโมงละ ๘๐ กิโลเมตร ในกรณีเป็นทางที่จัดสร้างขึ้นในระดับพื้นดินให้ขับโดยใช้ความเร็วไม่เกินชั่วโมงละ ๘๐ กิโลเมตร

- (ข) รถในขณะที่ลากจูงรถอื่น ให้ขับโดยใช้ความเร็วไม่เกินชั่วโมงละ ๖๕ กิโลเมตร
- (ค) รถยนต์อื่นนอกจาก (ก) และ (ข) ในกรณีเป็นทางที่จัดสร้างขึ้นในระดับเหนือหรือใต้พื้นดินหรือพื้นน้ำให้ขับโดยใช้ความเร็วไม่เกินชั่วโมงละ ๑๐๐ กิโลเมตร ในกรณีเป็นทางที่จัดสร้างขึ้นในระดับพื้นดิน ให้ขับโดยใช้ความเร็วไม่เกินชั่วโมงละ ๑๑๐ กิโลเมตร

กรณีที่มีการทางพิเศษแห่งประเทศไทยมีอำนาจกำหนดอัตราความเร็วของการขับรถในทางเดินรถตามวรรคหนึ่ง ให้อัตราความเร็วของการขับรถในทางเดินรถนั้นเป็นไปตามที่การทางพิเศษแห่งประเทศไทยกำหนด

กรณีที่ทางพิเศษได้กำหนดอัตราความเร็วไว้ตามกฎหมายว่าด้วยการทางพิเศษโดยเฉพาะ ให้ขับรถแต่ละประเภทในทางเดินรถของทางพิเศษนั้น โดยใช้ความเร็วไม่เกินตามที่กฎหมายดังกล่าวกำหนดไว้

ข้อ ๕ รถบดถนน รถแทรกเตอร์ รถใช้งานเกษตรกรรมตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์ ให้กำหนดความเร็วขั้นสูงสำหรับการขับรถดังกล่าวในทางเดินรถทุกประเภท โดยใช้ความเร็วไม่เกินชั่วโมงละ ๔๕ กิโลเมตร

ข้อ ๖ ภายใต้บังคับมาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ ให้กำหนดความเร็วขั้นต่ำสำหรับการขับรถในช่องเดินรถช่องขวาสุดของทางเดินรถที่เป็นทางพิเศษ ซึ่งได้จัดแบ่งช่องเดินรถในทิศทางเดียวกันไว้ตั้งแต่สามช่องเดินรถขึ้นไป โดยให้รถตามที่ระบุไว้ในข้อ ๔ (๔) (ค) ขับในช่องเดินรถช่องขวาสุดโดยใช้ความเร็วไม่ต่ำกว่าชั่วโมงละ ๘๐ กิโลเมตร

ความในวรรคหนึ่งไม่ให้ใช้บังคับในกรณีที่มีเครื่องหมายจราจรตามข้อ ๗ หรือข้อ ๘ กำหนดไว้ หรือเป็นกรณีตามข้อ ๙ หรือเป็นกรณีที่ผู้ขับขี่ในทางเดินรถดังกล่าว ไม่สามารถปฏิบัติได้เนื่องจากข้อจำกัดเรื่องปริมาณรถในทางเดินรถ หรือเหตุขัดข้องอื่นใดอันมีเหตุผลสมควรแก่กรณี

การกำหนดความเร็วขั้นต่ำสำหรับการขับรถในช่องเดินรถช่องทางใดของทางเดินรถที่มีใช้ทางพิเศษ ให้กระทำโดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายว่าด้วยทางหลวง

ข้อ ๗ ในเขตทางที่มีเครื่องหมายจราจรแสดงว่าเป็นเขตอันตราย หรือเขตให้ขับรถช้า ๆ ให้ลดความเร็วลงและเพิ่มความระมัดระวังขึ้นตามสมควร

ข้อ ๘ ในกรณีที่มีเครื่องหมายจราจรกำหนดอัตราความเร็วขั้นสูงต่ำกว่าที่กำหนดในข้อ ๔ ในทางเดินรถใด ไม่ว่าตลอดทางเดินรถหรือกำหนดในช่วงใดช่วงหนึ่งของทางเดินรถ ให้ผู้ขับขี่รถทุกประเภทขับไม่เกินอัตราความเร็วขั้นสูงที่กำหนดไว้ในเครื่องหมายจราจรนั้น ตลอดทางเดินรถหรือในช่วงที่กำหนดดังกล่าว

เครื่องหมายจราจรตามวรรคหนึ่งต้องแสดงให้ผู้ขับขี่เห็นได้ชัดเจนก่อนถึงทางเดินรถ หรือ ช่วงที่กำหนดของทางเดินรถนั้น ในระยะเพียงพอที่ผู้ขับขี่จะสามารถลดความเร็วเพื่อปฏิบัติตามเครื่องหมายจราจร นั้นได้และต้องแสดงเครื่องหมายจราจรดังกล่าวเป็นระยะตลอดจนสิ้นสุดทางเดินรถ หรือสิ้นสุดช่วง ที่กำหนด

ให้หน่วยงานซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบดูแลทางเดินรถนั้นๆ ดำเนินการจัดทำเครื่องหมายจราจรตาม ข้อนี้และมีหน้าที่ควบคุมกำหนดความเร็วในเครื่องหมายจราจรประเภทที่สามารถปรับเปลี่ยน รูปภาพ ข้อความ ตัวหนังสือ ตัวเลข หรือสัญลักษณ์ ได้

ข้อ ๙ ผู้ขับขี่รถทุกประเภทต้องลดความเร็วของรถลงไม่ว่าจะขับในทางเดินรถใด เมื่อมีกรณี ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๖๘ มาตรา ๖๙ และ มาตรา ๗๐ แห่งพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ และ ต้องเพิ่มความระมัดระวังขึ้นตามสมควร

ให้ไว้ ณ วันที่

เดือน

พ.ศ. ๒๕๖๓

พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา

นายกรัฐมนตรี